

Τὸ ἀμέτρητο μεγαλεῖο μὲ τὸ ὅποιο ἡ κόρη ποδοπάτησε τὶς γῆινες δυνάμεις πού με τόση τρομερὴν ἐπιτηδειότητα προσπαθοῦσαν νὰ καταβάλουν τὴν εὐγενικά της ὑπαρξή, γέννησε μέσα μου τὸν πὸν μεγάλο θαυμασμό. Χιλιάδες ἄνθρωποι θὰ ἔπρεπε νὰ μάθουν ἀπ' αὐτὴν πῶς νὰ ζοῦν καὶ πῶς νὰ πεθαίνουν.

★

Τὸ πιὸ ἀγαπημένο πράμα πού μπορεῖ νὰ μοῦ προσφέρει ἡ ζωὴ εἶναι νὰ διαδάζω στὰ γράμματά σου «Εἰμαι καλά». Διαδάζω καὶ ξαναδιαδάζω τοῦτα τὰ λόγια γιὰ πολλὰς μέρες, κι' ὅσο κι' ἂν στὸ τέλος γελῶ με τὸν ἑαυτὸ μου παίρνω καὶ ξαναδιαδίδω «Εἰμαι καλά».

(Λίνου Πολίτη: 'Ο Σολωμός στὰ γράμματά του, Ἑστία, χ. χρ.).

★

Ξέρω πῶς ἔχεις βάλει μέσα στὸ μπαούλο τὴν 'Περκάλινι τοῦ Ἀδύμου. Στείλε μοῦ τὴν, καὶ θὰ σοῦ τὴν ἐπιστρέψω ἔπειτ' ἀπὸ τὸ μεσημέρι.

★

"Ὅσο γιὰ τὴ Μητέρα μου, εἶναι πάντα ἡ Μητέρα μου.

★

Εἶθε νὰ ἡμποροῦσα νὰ παρηγορηθῶ διὰ μίαν ἐπιθυμίαν μου, δηλαδὴ νὰ γίνω Ισχνός!

★

'Εγὼ δὲν θὰ φύγω ἀπὸ τὴν μοναξιάν, εἰς τὴν ὅποian ζῶ ἀπὸ τινων ἐτῶν, εἰμὴ ὅταν τελείωση ἡ ζωὴ μου.

★

Μὲ 'νοιώσανε ἐδῶ, [στὴν Κέρκυρα] ὅτι δὲν εἰμαι Ικανὸς νὰ ἀρνηθῶ με περιμένουν εἰς τὸν δρόμον καὶ με γδύνουν. Εἰς τὴν ἐξοχὴν, ἅπου συχνὰ καταφεύγω, εἶναι πενία, πού ἐμπνέει τρόμον.

★

λόγοι, στοχασμοί - μετάφραση

Κι, ἐγὼ, καθῶς περπατοῦσα μαζί του ἐδῶ ἀπ' ἔξω, πολλὰς φορὰς στεκόμουν καὶ θεωροῦσα τὴν πρσιναῖδα πού παιδρύνει τὸν τοῖχο αὐτῆς ἐδῶ τῆς ἐκκλησιᾶς, κι' ἔλεγα πῶς τὸ θρόσσμα ἐκείνο τῆς πρσιναῖδας τὸν προσκαλοῦσε.

★

'Αγοῦ παρακάλεσε τὴ μητέρα του νὰ βγῇ ἔξω, θυθίστηκε σὲ ὀλομόναξη πρσσυλλογῇ. Ἔδρεε σταυρὸ στὸ στήθος τὰ χέρια του, τὰ κουρασμένα ἀπὸ τὸ θάνατο, καὶ κάνοντας τὴν προσεσχὴ του, με ἡγεμώτατη τὴν ὄψη, ἐγνήχησε.

★

Βγαίνει ὁ ἄνθρωπος, πρσριστικὸς σὲ τοῦτον

'Εκτὸς τούτου, ἐγὼ πιστεύω, ὅτι πᾶν ὅ,τι συμβαίνει ἐδῶ κάτω, ἔρχεται πάντοτε ἐγκαίρως, ὅπως καὶ ἂν φαίνεται εἰς ἡμᾶς, πού ὀλίγον ζοῦμεν καὶ ὀλίγον βλέπομεν.

★

Δι' ἐμὲ ἡ ποίηση εἶναι λογικὸν μεταδλημένο εἰς εἰκόνας καὶ αἰσθήματα.

★

Δὲν εἰμαι τόσο τρελλὸς ὥστε νὰ μὴ βλέπω πῶς ἂν δὲν εἶχα μιὰ πεντάρα, οἱ πιὸ διακεκομμένοι κοίτες τῶν νησιῶν θὰ βόσκανε τοὺς στίχους μου καὶ τὰ πεζὰ ὅμοια με τοῦ Ροῖδη. Ἐπειδὴ ἔχω μιὰ πεντάρα εἶναι διαθεθειμένοι νὰ τοὺς δοῦν καλοῦς, ἔστω καὶ νὰ ἦταν χειρότεροι ἀπὸ τοῦ Ροῖδη.

★

Τὸ νὰ εἶναι κανεὶς μόνος εἶναι ἀληθινὸς πλοῦτος. Ἐγὼ βλέπω κι' ἀκούω ὅλη τὴν ἡμέρα, κι' ἀκούω πρόσωπα πού ἔχουν πιστεῦσει πῶς ἔχουν αἰτίες ν' ἀγαποῦν καὶ νὰ ἔχτιμουν τὶς γυναῖκές τους, νὰ κοιτάζουν τὰ παιδιὰ τους κι' ἔπειτα νὰ φθοноὺν ἐκείνους πού ἔχουν τὴν τύχην νὰ ζοῦν μόνοι. Δύσκολα ὁ μοναχὸς ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ φτωχός. Εὐκολώτατα [ἴσως] ὁ ἄνθρωπος, πού ἔχει τὸ δάρος τῆς γυναίκας καὶ τῶν παιδιῶν, καὶ ἀπὸ δαῦτα λίγα ἢ πολλὰ κατὰ πῶς ἀρῆσει στὴν τύχην.

★

Οἱ διορθώσεις εἰς τὴν νέα γλῶσσα τῶν λογίων εἶναι, κατὰ τὴν γνώμην μου, παραμορφώσεις. Θὰ ἐπιθυμοῦσα ἡ γλῶσσα τοῦ λαοῦ νὰ μείνῃ ἀνόθευτη.

(Διονυσίου Σολωμοῦ "Ἀπαντα Ποιήματα καὶ Πεζὰ, Προλεγόμενα Μαρίνου Σιγούρου, ΟΕΣΒ, ἐν Ἀθήναις 1957).

τὸν κόσμον, χωρὶς νὰ ξέρῃ τὸ δρόμον καὶ τὸ τέρας, καὶ ἡ γῆ ἀγνώριστη ἀπλώνεται μπρὸς στὴ ματιὰ του, καὶ οἱ οὐρανοὶ ἀκοίταχτοι γέρονουν πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του, καὶ προχωρεῖ με γέλια καὶ με κλάματα μωρουδίστικα, σὰ νὰθελε νὰ δειξῇ ἡ γῆ πῶς τοῦτο θὰ εἶναι τὸ ἐκπληκτικὸν ἀδιέκοπτον νόημα τῆς μελομένης τύχης. Μεγαλώνουν τὰ μικροῦλα μέλη καὶ σιγὰ σιγὰ ἀνάβει στὸ νοῦ τὸ λογικὸ καὶ τὸ πάθος στὴν καρδίαν, καὶ τὰ δύο μαζί τὸν μάχονται μετ' ἀντίθετα πάντα κινήματα πού γυμίζουν τὴ θάλασσαν τῆς ὑπαρξῆς καὶ στὸ τέλος, ἀγοῦ ἦπει τὸ μάτι τὴ γλυκύτατη τέρας τῆς ζωῆς, κλείνει θυμὸ ἀπὸ φῶς καὶ τὸ λείψανον κλείνεται παρατημένο ἀπ' τὴν ψυχὴ, καὶ τὸ κρίνουν με λίγα λουλούδια,

σάν εικόνα της ζωής που ποιορίζεται κορυμμένη από το σύντομο δρόμο της, σάν βστατο δείγμα της επίγειας δημοφιλίας.

★

Ω νέοι συμμαθητάδες! μάθετε την επίσημη και την άρετη δίχως να υπερηφανεύεσθε, και δέν θά υπερηφανευθήτε αν αληθινά μάθετε την επιστήμη και την άρετή! αλλά μὴν παροχαμηνλώσετε ποτέ την κεφαλή, γιατί θά βρεθούν πολλὰ άτομα και άχρηστία χέρια έτοιμα νά σάς την πλακώσουν. "Αν πάλι τολμήσουν οι άνανδροι νά σάς ύβρίσουν, γιά νά σκεπάσουν τους πολλούς φρόδους οι όποιοι φωλιάζουν μέσ στην ψυχή τους, τότε, ναι, σηκώσετε την κεφαλή με όλη τη δύναμη πλάχει, και θά ιδήτε ότι θά πέση εύθους έκεινη ή αούδαία, έπειδή είναι μικρόψυχη αούδαία.

★

Πρόσεξε τον πνευματικόν άνθρωπο όταν μιλά. Πιάσε τον σέ κανένα πέρασμα που κάνει από τη μία πρόταση στην άλλη γιά νά φτάση στο σκοπό του, και πές του: Πρόσεξε, άνθρωπε, πέρασες από έδω και πήγες εκεί (πράγματα που φαίνονται παρόμοια), και τόκαμες αυτό γιατί σου τό υπαγόρευσε ή λογική. Έγώ τώρα θά σου δείξω πώς κάνει τό ίδιο κι' ή λυρική ποίηση, κι' άλλα δέν κάνει παρά νά μιμηται τη λογική μερικόν έξεπνον ανθρώπων στους συλλογισμούς των, άλλο δέν κάνει, λέω, παρά νά τους μιμηται, κάνοντας πιο τολμηρή την έξωτερική διατύπωση της όμιλίας των.

★

... κανένα από τὰ έξοχα πνεύματα, που πήραν περισσότερο από τό θεϊκό γώς που διαπερνά θναυστά πέρα ως πέρα όλη την πλάση ...

★

Όταν ένα έθνος δέν είναι ακόμα πολιτισμένο, και είναι ξένο προς την τέχνη, ό ποιητής, που δέν είναι μεγάλος, θά περάση δίχως κόπο γιά τέτοιος, αν ή φύση δέν του στάθηκε πέρα γιά πέρα μητρικά.

★

Και στριμώχνει σέ λίγο χώρο πολλές μου φρές, όχι όπως κάνει ό Όμηρος, αλλά όπως κάνει ό Δάντης, και ή τεχνική αυτή ανίσως δλάφτει τό έπος, όπου υπάρχει άφήγηση, άφελεί τη λυρική ποίηση, όπου τραγουδά κανείς συνεπαρμένος από δυνατή έμπνευση που αυτή δέν έχει καιρό γιά χάσιμο.

★

ό ποιητής άπ' τό φίλο - μετάφραση

Έχει δξύτατη κι' όρμητική δύναμη αίσθησης και φαντασίας, με την όποια καρφώνεται στη μνήμη του τό άντικείμενο που άπεινζει,

Στήν ποίηση όμως, άπειν' έκεί ήπόλητοδμν' άδράξουν με ταμπερουν ανηλίκισμους την αλήθεια, πετώντας μακριά ό,τι είναι ψεύτικο, ώστε νά μείνη στο γού τοό άλλου άντισταμχτη (και τούτο λέγεται αίστασμος). να την πλατώνουμε και να τη ζωντανεύουμε με απτάλητες μορφές και όσα θα τή φαντασάμε, να έχουμε την καθαία έπακομή στις έντάσεις άπ' όλα αυτά που τούτα θα τή αίσθημα), κι' έσπερα με τα όσα να μεταγγίσουμε όλα τούτα στον άλλον — ή μίμηση είναι κάτι τό άκατορθότατο.

★

Γιατί όποτε ή τίσταρίστηση που νισθουν ή κείνοι όταν όμιλοιστούν τα άριστοφυγγισια της τέχνης, όποτε κι' ή άλλη όλο τον έπαινο των έξτων δέν μαρκά να άνομοιστή έντύχια, αυτή έδω φαίνεται πως άτίετα το πιο πολύ σέ κάποιον μετασμο των αντισταθμάτων, όσα γίνεται άντιχθ.

★

Είδα την πρώτη να παύει τη μορφή της φρονιμάδας στα πάντα μέσα, στους άρμούς, στις άγους, στο συντασισμια, στο παλάτια, στις κολύβες, και τη στενωφεαία να καμαρώνει και τη, κολούνη νά την περπαλουν και την πια να τη φθοσάται και τον πλοία να τόν έλπεσαν, είδα τό βρωμικό ψήμα και την άχαριστία και την φθοσάτα, κι' έβαλα τις φωνές. Είδα τα τραύματα ή' άγισμένα γασματάται να μην καταφέρουν ήποι' άλλο στους πειρασμούς τους ν' αλλάξουν άντικείμενο στα παθη τους, και έσπεσα να τα τρέψουν οι λόγιοι με μωρολογίες, με άγνωστίες και με τις αιώνας έχρητες. Και παντού μια ταραχή, ένα αίστασμος, μια φασαρία, ένα κωκυ, μια φηγγομαρία που σπασίζουν τα μυαλά άσπασισθ και έτσι και τό συλλογίζετα. Καίτοι τον ήλιο, τον ίαερίστο λαίταργα της γης, και θροοντας τη ηωιστήμημια που σφάραζε πάνω στις πολυήλικους πολιτείς και στις έρωμίες, έλεγα πώς ήταν ή είσωση της άγας. Έκλεισθρίας όπως τη θέλησε ό θεός. Και είδα — με μου άπολείπει ή φωνή για νά ζωντανά τό όσα είδα. Ένα μόνο σου λέω, πώς όλα όσα είδα, και ή πίκρα μου και οι φωνές που έβαλα, έσθρασαν μαζί άφ' άρχόντος τη φιλία που με καίταρσάται.

(Διονυσίου Σολωμού "Απαντα - 2. Β' 'Ιταλικά. Μετάφραση, Δίνου Πολίτη με συνεργασία Γ. Ν. Πολίτη, "Ικαρος 1960).